

ASANSÖR SEMPOZYUMU VE SERGİSİ GERÇEKLEŞTİRİLDİ

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) ve Makina Mühendisleri Odası'nın (MMO) birlikte düzenlediği "Yapı ve Asansör" ana temalı Asansör Sempozyumu ve Sergisi 2016, 13-15 Ekim tarihleri arasında İzmir'de MMO Tepekule Kongre ve Sergi Merkezi'nde gerçekleştirildi.

Üç gün süren Asansör Sempozyumu'nda otuz altı bildirinin sunulduğu 9 oturum, bir panel ve iki seminerin yanı sıra, asansör ve yürüyen merdiven/bantlar üzerine çocuk eğitimi konulu bir kurs da düzenlendi. Çok sayıda kurum-kuruluş ve üniversite tarafından desteklenen Sempozyumun açış konuşmaları, EMO ve MMO İzmir Şube Başkanları ile EMO Başkanı Hüseyin Yeşil, MMO Başkanı Ali Ekber Çakar ve Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Başkanı (TMMOB) Emin Koramaz tarafından yapıldı.

Asansör Sempozyumu ve Sergisi 2016'da, yapıya uygun asansörlerin ya-

pılması, güvenli üretim yapma koşullarının tanımlanması, ürün standartlarının ürün kalitesine etkisinin belirlenmesi,

haksız rekabet koşullarının önüne geçilmesi, kamu güvenliği açısından piyasa gözetimi ve denetiminin gerçekleştirilmesi, yıllık kontrol çalışmalarının sağlıklı ve yaygın şekilde yürütülmesi, işletme ve bakım süreçlerinin yeniden düzenlenmesi ve kullanıcılara güvenli asansörlerin sunulması konuları gündeme getirildi. Asansörle ilgili tüm tarafların yer aldığı bu etkinlikte, mevcut sorunların çözümüne katkı konularak asansör sektörünün geleceğini ilgilendiren kararlar alındı.

MMO İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Güniz Gacaner Ermin açış konuşmasında, asansör teknolojisindeki çok hızlı gelişmeler ve değişimlerin yanı sıra, güvenlik, konfor, enerji verimliliği gibi konuların asansörlerde mühendisliğin önemini gittikçe artırdığına dikkat çekti. Ermin, "Yapı ve Asansör" ana temasıyla gerçekleştirilen sempozyumun bu gelişmelerin değerlendirilmesi ve tartışılması için konuyla ilgilenen herkese bir platform sunma amacı taşıdığını ve serginin de asansör sanayicilerine, ürünlerini önemli bir platformda değerlendirme ve sergileme fırsatı sunduğunu belirtti.

Güniz Gacaner Ermin'in ardından söz alan EMO İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Mahir Ulutaş ise Türkiye'de asansörlere, montaj, belgelendirme hizmetleri, periyodik kontrol hizmetleri, aksam üretimi ve bakım hizmetleri de dahil olmak üzere, ayrılan yıllık kaynağın 500 milyon dolar seviyelerinde olduğuna işaret etti. Ulutaş, bu kaynaktan ithalat için ayrılan payın 2015 yılında yaklaşık 246 milyon dolar olduğunu

ve bu döngünün kırılmasında Asansör Sempozyumu'nun bir dönüm noktası olarak görülmesi gerektiğini vurguladı.

Ulutaş'ın ardından söz alan EMO Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Yeşil, OHAL uygulamalarının fiili "başkan-

lık sistemini" beraberinde getirdiğini belirtti. Yeşil, konuşmasında şunu öne çıkarttı: "Ülkemizde demokrasi rafa kaldırıldı, totaliter bir sistem işletiliyor. İktidar 3 aylık OHAL'i yeterli bulmuyarak, yapılan itirazları da dikkate almayarak uzatmaya gitti. OHAL'in varlık

nedeni neydi? FETÖ ile mücadele. Ama FETÖ ile mücadelenin ötesine geçen, tüm muhalif kesimleri sindirmeye, susturmaya yönelik uygulamalar aldı başını gidiyor." Sektörde yaşanan sorunlara da değinen Yeşil, asansör kontrollerin piyasalaştırıldığı koşullarda sağlıklı bir işleyişten söz etmenin mümkün olmadığını şu şekilde açıkladı: "Yapı kullanma izin belgesi alan bina sayısı hesaba katıldığında bu yıl içinde 43 bin 323 adet asansörün kurulması beklenmektedir. Bakanlık tarafından açıklanan verilere göre, Türkiye'de kullanımda olan 477 bin asansörden 2015 itibarıyla, ancak yüzde 42,5'i, yani 203 bin asansörün yıllık periyodik kontrolü yapılabilmektedir." Yeşil, kontrollerin, gerekli altyapı oluşturulduktan sonra kamu kuruluşları eliyle, maliyet esası bir biçimde yürütülmesi durumunda asansör sayısı az olan bölgelerdeki kontrol açığının giderilebileceğini sözlerine ekledi.

MMO Yönetim Kurulu Başkanı Ali Ekber Çakar da asansörlere dair tüm süreçlerin mühendislik hizmetlerine ait olduğunu ve bu hizmetlerin yeterliliğinin Odalar'ca belgelendirilmiş mühendislerce yürütülmesi gerektiğini vurguladı. MMO'nun bu konuda yürüttüğü çalışmaları da şu şekilde özetledi: "Odamız bu amaçla çok yönlü çalışmalar yürütmektedir. İletim teknolojileri alanındaki yayın eksikliğini giderecek, toplumsal bilinç oluşturacak birçok kitap ve broşürün basımı, seminer, söyleşi ve kurslar, bütün tarafları bir araya getiren kongre ve sempozyumlar, onaylanmış kuruluş çalışmaları ve duyarlı belediyelerle yapılan protokoller sonucu asansörlerin periyodik kontrolleri, bu çalışmalarımızın başında gelmektedir." Çakar, MMO'nun ülke genelinde Asansör Avan Proje Hazırlama konusunda 9 bin 380, Asansör Uygulama konusunda ise 5 bin 183 üyeyi Akredite Personel Belgelendirme Kuruluşu vasıtasıyla belgelendirdiğini vurguladı. Asansör konusunda Oda'nın verdiği eğitimlere dikkati çeken Çakar, "Asansör Bakım, İşletme ve Periyodik Kontrol Yönetmeliği kapsamında A Tipi Muayene Kuruluşlarında görev

alan muayene mühendislerinin yetkilendirme eğitimleri Odalarımız tarafından başlatılmıştır. Belirli Şubelerimizde uygulamalı eğitim ve sınav merkezleri oluşturulmuş, Asansör montaj ve bakım personelinin belgelendirilmesi için MYK kapsamında yetkilendirme süreci devam etmektedir. Ayrıca asansör firmalarına yönelik son muayene, tasarım ve montaj kuralları, iş güvenliği, risk değerlendirmesi ve kalite yönetim sistemi eğitimleri de yapılmaktadır" dedi.

MMO Asansör Kontrol Merkezi bünyesindeki 275 personel tarafından yapılan kontrollerde 2012 yılında asansörlerin %79'unun, 2013 yılında %63,30'unun, 2014 yılında %52'sinin, 2015 yılında yüzde %41'inin ve 2016 yılı ilk sekiz ayında ise %36'sının kullanımının sınırlı bulunduğunu söyleyen Çakar, "Odamızla protokolü bulunan belediye sınırları içindeki asansörlerin tamamının kontrollerinin yapılması ve yeni protokoller için organizasyonumuz hızla ve sürekli olarak geliştirilmektedir. Mevcut uygulamanın yerleşik ve sürekli kılınması ile ülkemizdeki denetimsizlik gerçeğinin aşılması için Odamız önemli katkılar sunmaktadır" dedi.

Açılıştaki son sözü alan TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz ise TMMOB'nin emek ve demokrasi eksenli çalışmalarını sürdürürken, bir yandan da meslek alanları üzerinden ülke gerçeklerini tespit etmeye, çözüm önerileriyle ülke ve halkımız yararına bilimsel ve teknik çalışma üretmeye devam ettiğini hatırlatarak, "Bugün gerçekleştirilen bu sempozyum da bu anlayışın bir ürünüdür" dedi. Koramaz, kentsel dönüşüm projelerinin ve dikey yapılaşmanın artması ile birlikte asansör sektörünün gelişiminin de daha fazla önemli hale geldiğini dile getirirken, "Ülkemizde her yıl asansör facialarında birçok vatandaşımız yaşamını yitirmekte, birçoğu engelli olmaktadır. Bunun nedeni asansör denetimlerinin yeterli kalite ve sıklıkta yapılmamasıdır" diye konuştu.

MMO Başkanı Ali Ekber Çakar'ın yaptığı konuşmanın tam metni aşağıdadır:

Sayın Konuklar, Sayın Katılımcılar, Sevgili Basın Mensupları,

TMMOB Makina Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. TMMOB içindeki birlikteliğimiz ve asansör alanındaki mesleki işbirliğimiz uyarınca Elektrik ve Makina Mühendisleri Odaları adına İzmir Şubelerimizin yürütücülüğünde düzenlenen etkinliğimize hoş geldiniz.

MMO'nun asansörler üzerine çalışmaları

Odamız bütün uzmanlık alanlarımızda olduğu gibi iletim teknolojileri kapsamındaki asansörlere ilişkin iyileştirici ve geliştirici çalışmalar yapmayı önemli görevlerinden biri olarak görmektedir. Asansörlerin tasarımı, imalatı, montajı, bakım ve periyodik kontrolünü kapsayan süreç, bilimsel-teknik gerekliliklerle belirlenmiş mühendislik hizmetlerine ait bir alandır. Bu hizmetlerin özel eğitim almış, yeterliliği Odalar'ca belgelendirilmiş mühendislerce yürütülmesi oldukça önemlidir.

Odamız bu amaçla çok yönlü çalışmalar yürütmektedir. İletim teknolojileri alanındaki yayın eksikliğini giderecek, toplumsal bilinç oluşturacak birçok kitap ve broşürün basımı, seminer, söyleşi ve kurslar, bütün tarafları bir araya getiren kongre ve sempozyumlar, onaylanmış kuruluş çalışmaları ve duyarlı belediyelerle yapılan protokoller sonucu asansörlerin periyodik kontrolleri, bu çalışmalarımızın başında gelmektedir.

11 yıldan beri her yıl güncellediğimiz "Asansörlerde Durum Raporu, Uygulamalar ve Yapılması Gerekenler" adlı çalışmamız, bu alandaki bütün gelişmeler, yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri belirli bir bütünlük içermekte ve kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

Bütün meslek uygulama alanlarımızda hizmet sunan üyelerimizin yeterli bilgi ve deneyime sahip olması gerekliliğinden hareketle, Yönetmeliklerimiz uyarınca düzenlenen kurslarda başarılı olan üyelerimizin belgelendirilmesi Oda ça-

lışmaları arasında önemli bir yere sahiptir.

Ülke çapındaki Meslek İçi Eğitim Merkezlerimizde, Asansör Avan Proje hazırlama konusunda 9 bin 380, Asansör Uygulama konusunda ise 5 bin 183 üyemiz Akredite Personel belgelendirme kuruluşumuzca belgelendirilmiştir. A tipi Muayene kuruluşları bünyesinde asansörlerin periyodik kontrolünü yapan mühendislere yönelik, Odamız tarafından hazırlanan "Asansör Periyodik Kontrol Muayene Elemanı" kurslarımız da bu yılın Eylül ayında başlamıştır.

Asansör Bakım, İşletme ve Periyodik Kontrol Yönetmeliği kapsamında A Tipi Muayene Kuruluşlarında görev alan muayene mühendislerinin yetkilendirme eğitimleri Odalarımız tarafından başlatılmıştır. Belirli Şubelerimizde uygulamalı eğitim ve sınav merkezleri oluşturulmuş, Asansör montaj ve bakım personelinin belgelendirilmesi için MYK kapsamında yetkilendirme süreci devam etmektedir.

Ayrıca, asansör firmalarına yönelik son muayene, tasarım ve montaj kuralları, iş güvenliği, risk değerlendirmesi ve kalite yönetim sistemi eğitimleri de yapılmaktadır.

Sistem belgelendirme faaliyetlerinin yanı sıra, Asansör periyodik kontrollerine ilişkin faaliyetlerimiz de Makine Mühendisleri Odası'nın tüm şubelerini kapsayacak şekilde TÜRKAK tarafından akredite edilmiş ve Odamız bu alanda da A Tipi Muayene Kuruluşu olmuştur.

Bu gelişme ve çalışmalardan, bilimsel mühendislik ölçütlerine dayalı kamusal çalışma ve denetim anlayışımızın, ülkemiz ve sanayimiz lehine, uluslararası ölçekte tanınırlığının önemli bir göstergesi olarak haklı bir gurur duyduğumuza belirtmeliyim.

Asansör sektöründe durum

Sektörde yılda ortalama 45-50 bin asansör kurulumu yapılmaktadır. Sektör, 500 binin üzerinde asansörün işletme süreçlerinde gerçekleştirilen bakım ve onarımda kullanılan malzeme, cihaz ve ekipmanlarla birlikte yaklaşık 500 milyon dolarlık bir ekonomik hacme sahiptir.

Sektörde ithalat rakamları artmaktadır. 2015 yılında dış ticaret açığı 120 milyon dolar olmuştur. Yürüyen merdivenlerin ise tamamına yakını ithaldir. Dışa bağımlılığın daha da azaltılması için finansman, kalifiye işgücü ve AR-GE desteklerinin artırılması, yerli malzeme üretim ve kullanımının teşvik edilmesi gerekmektedir.

Sektördeki yetkili firma sayısı yaklaşık 2008 civarındadır. Sektörde istihdam edilen Makina Mühendisi sayısı ise yaklaşık 1.000'dir. Asansör periyodik kontrollerinin ne yazık ki bütün ülkeyi kapsamaması, mühendis istihdamındaki yetersizlik, meslek odalarının görev ve yetkileri, AB süreç ve standartlarının uyumlaştırılması, piyasa gözetim ve denetimi gibi konulardaki sorunlar ise sürmektedir.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, TSE, Meslek Odaları, üretici firmalar, mühendisler, akademisyenler ve diğer kuruluşların, sürecin bütününde mühendis istihdamı ve meslek odalarının rolleri başta olmak üzere sağlayacağı aktif destek, bu sorunların çözümünde önemli bir rol oynayacaktır.

Asansör kontrollerinde durum

Yapılan yönetmelik değişikliği ile kontroller Muayene Kuruluşları tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu kontrollerin uygulama birliği ve kontrol sonrasında yapılacaklar da oldukça önem taşımaktadır.

Odalarımız tarafından 2005-2011 arası yedi yılda toplam 15 ilde 47 belediye sınırları içinde yapılan denetim ortalamasında asansörlerin yüzde 66,2'sinin sorunlu olduğu tespit edilmiştir. Ancak toplam asansör sayısı ile yapılan denetim verileri baz alındığında, sorunun daha da büyük olduğunu ve toplumun can güvenliğinin nasıl büyük bir tehlike içinde olduğunu da göstermektedir.

Bildiğimiz gibi; "İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun", 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'na ilgili idarelerin ve bina yöneticilerinin sorumlulukları belirlenerek asansörlerin aylık bakımları ile yıllık kontrollerinin ilgili teknik düzenlemelere uygun şekilde yaptırılması sağlanmıştır.

Yine 2015 tarihinde yürürlüğe giren "Asansör İşletme, Bakım ve Periyodik Kontrol Yönetmeliği" ile mevcut asansörlerin güvenlik seviyesinin artırılmasına yönelik hükümler eklenmiş ve Asansör Periyodik Kontrolleri İçin Yetkilendirilecek A Tipi Muayene Kuruluşlarına Dair Tebliğ (SGM:2015/24) ile asansör periyodik kontrol sürecinin yasal altyapısı tamamlanmıştır.

Bu gelişmeyle birlikte Odamız bünyesinde çalışan teknik görevlilerimize yönelik düzenlediğimiz eğitimler sonucu AKM bünyesinde şu anda 275 denetçimiz bulunmaktadır.

Odamızın yaptığı kontrollerde; 2012 yılında asansörlerin %79'unun, 2013 yılında %63,30'unun, 2014 yılında %52'sinin, 2015 yılında yüzde %41'inin ve 2016 yılı ilk sekiz ayı itibarıyla da %36'sının kullanımı sakıncalı bulunmuştur.

Odamızla protokolü bulunan belediye sınırları içindeki asansörlerin tamamının kontrollerinin yapılması ve yeni protokoller için organizasyonumuz hızla ve sürekli olarak geliştirilmektedir. Mevcut uygulamanın yerleşik ve sürekli kılınması ile ülkemizdeki denetimsizlik gerçeğinin aşılmasında Odamız önemli katkılar sunmaktadır.

Mühendis istihdamı ve meslek odalarının mesleki denetimi sağlanması

Mevcut adımlarla yetinmemek, tasarım aşamasından üretim, montaj, kullanım, bakım ve denetim aşamalarına kadar mühendislik hizmetlerinin yaygınlaştırılması, etkin kılınması ve yasal düzenlemelerle güvence altına alınması gerekmektedir; ancak bu konudaki gelişmeler sorunlu yapısını ne yazık ki korumaktadır.

Son 19 yılda Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından altı adet Asansör Yönetmeliği yayımlanmıştır. 1995 tarihli Yönetmelik'te asansör imalat, montaj ve bakım firmalarının mühendis istihdam etmeleri ve bu mühendislerin odalarından Büro Tescil Belgesi alması zorunlu tutulmuşken, yürürlükteki yönetmeliklerde bu konular boşlukta bırakılmıştır.

Bazı çevreler olaya ticari boyutta yaklaşmakta, asansör firmalarında mühendis çalıştırılmasına ve mühendis odalarının mesleki denetim süreçlerinde yer almasına karşı çıkmaktadırlar.

Bilim, mühendislik ve kamu denetimini dışlayan böylesi bir düzenleme, asansörlerde denetim eksikliğinden kaynaklı can ve mal kayıpları ile standart dışı uygulamaları daha da artıracığı gibi ulusal asansör sanayimizi de baltalayarak, sektörde hizmet veren yüzlerce mühendisin işten çıkarılmasına sebep olmaktadır. Makina Mühendisleri Odası olarak böylesi yanlış uygulamalara izin veremeyeceğimizi burada belirtmek isterim.

Sektörle ilgili kalıcı ve sürekli çalışmaların gerçekleştirilmesi amacıyla kurulan Asansör Teknik Komitesi'nin çalışmalarının da işlevsel kılınması gerekmektedir.

Merdiven altı firmaların haksız rekabet yaratarak sektöre zarar vermelerini önlemenin bir yolu da piyasa gözetimi ve denetimi mekanizmasıdır. Bu sektörde hepimizin bildiği çok yönlü sorunlar nedeni ile piyasa gözetimi ayrı bir önem arz etmektedir. Bu noktada, ülke genelinde yaygın bir örgütlenme altyapısı bulunan Odamızın yetkili ki-

linmasına yönelik idari düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Bu konulara sempozyumun önem vererek eğilmesini diliyorum.

Demokratik haklarımızı kullanabiliyoruz

Son olarak, darbe girişimi sonrasında ilan edilen OHAL uygulamalarının muhalif kesimlere uzanmasına kısaca değinmek istiyorum. Aralarında meslektaşlarımız, akademisyenler, öğretmenler, sağlıkçılar ve birçok alandan uzmanların bulunduğu insanlar, liyakat ilkesine aykırı olarak, salt muhalif oldukları gerekçesiyle gözaltına alınmakta, tutuklanmakta, mesleklerinden men edilmekte, kamusal haklarından yaşam boyu mahrum edilmektedirler.

Neoliberal emek düşmanı politikalar da yoğunlaşarak sürmekte; güvencesiz çalışma, çalışanların tazminat haklarının sermaye lehine yok edilmesi, zorunlu bireysel emeklilik sigortası uygulaması vb. yollarla sermaye çevrelerine kaynak aktarımı çalışmaları ile kamusal değerlerin özelleştirilme çalışmaları da hızla sürmektedir.

Diğer yandan şiddet ve terör sürmekte, ülkemiz savaş ortamına sürüklenmektedir. Yurttaşlar olarak bizler bu gidişe dur demek; laik, demokratik, cumhuriyetçi, bağımsız, barış içinde bir arada yaşamın tesis edildiği, çocukların, kadınların, herkesin kardeşçe yaşayacağı, eşitlikçi, özgürlükçü, kamusal-toplumsal yararın egemen olduğu başka bir Türkiye gereksinimi için mesleki-toplumsal sorumluklarımızı yerine getirmeliyiz, demokratik haklarımızı kullanabiliyoruz diyerek konuşmamı tamamlıyorum.

Odalarımız adına sempozyumun gerçekleştirilmesini sağlayan danışma, düzenleme ve yürütme kurullarına, sempozyum ve sergiye katkı ve katılımında bulunan bütün kurum, kuruluş ve firmalara, bildiri sunacak, oturumlara ve panellere katılacak değerli konuşmacılara, İzmir Şubemizin Yönetim Kurulları ve çalışanlarına, Oda Yönetim Kurulumuz adına içtenlikle teşekkür ediyor; etkinliğimizin başarılı geçmesini diliyorum, saygılarımı sunuyorum. ■